

Sygn. akt II Ca 78/16

POSTANOWIENIE

Dnia 10 marca 2016 r.

Sąd Okręgowy w Białymstoku II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Bożena Sztomber (spr.)
Sędziowie:	SSO Barbara Puchalska SSR del. Sławomir Głowacki
Protokolant:	st. sekr. sąd. Monika Gąsowska

po rozpoznaniu w dniu 10 marca 2016 r. w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z wniosku (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością

w S.

z udziałem P. J.

o sprostowanie aktu małżeństwa

na skutek apelacji wnioskodawcy

od postanowienia Sądu Rejonowego w Białymstoku

z dnia 20 listopada 2015 r., sygn. akt II Ns 4644/14

postanawia:

I. zmienić zaskarżone postanowienie w punkcie I i sprostować akt małżeństwa W. J. (1) i Z. M. sporządzony w Urzędzie Stanu Cywilnego w B. pod numerem (...)dnia 19 kwietnia 1949 roku w ten sposób, że w danych dotyczących osób zawierających małżeństwo w rubryce „Imię (imiona)” mężczyzny w miejsce błędnie wpisanego imienia (...) wpisać imię (...);

II. zasądzić od uczestnika postępowania P. J. na rzecz wnioskodawcy (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. kwotę 130 (sto trzydzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

UZASADNIENIE

(...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. jako wierzyciel W. J. (2) wniosła o sprostowanie aktu małżeństwa dłużnika sporządzonego przez Urząd Stanu Cywilnego w B., zapisanego w księdze małżeństw pod

numerem (...), w ten sposób, by w miejsce błędnie wpisanego imienia (...) wpisać (...). Swój wniosek uzasadniła wszczętym postępowaniem o stwierdzenie nabycia spadku po zmarłym dłużniku.

Uczestnik postępowania P. J. wniósł o oddalenie wniosku.

Postanowieniem z dnia 20 listopada 2015 roku Sąd Rejonowy w Białymstoku oddalił wniosek (pkt I) i stwierdził, że zainteresowani ponoszą koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie (pkt II).

Sąd I instancji wskazał, że zgodnie z art. 31 ustawy z dnia 29 września 1986 roku o aktach stanu cywilnego (Dz.U. z 2011 r., Nr 212, poz. 1264 z późn. zm.) - obowiązującej w dacie wszczęcia niniejszego postępowania - akt stanu cywilnego podlega sprostowaniu w razie błędnego lub nieścisłego zredagowania. Przyjmuje się, że sprostować można tylko to, co było błędne od początku, tj. w dacie sporządzenia aktu (ex tunc), natomiast późniejsze zmiany poszczególnych elementów stanu cywilnego (ex nunc) zarejestrowane są z reguły w formie wzmianek dodatkowych, wyjątkowo zaś dopuszczalne jest ustalenie treści aktu stanu cywilnego, jeżeli akt unieważniony ma być zastąpiony nowym aktem (uchwała 7 sędziów SN z dnia 22 czerwca 1989 r., III CZP 37/89, LEX nr 3502). Sprostowaniu podlegać może całość aktu lub jego część, w tym również brzmienie bądź pisownia, chyba że błędny zapis jest wynikiem oczywistej omyłki pisarskiej, która podlega sprostowaniu w postępowaniu administracyjnym na podstawie art. 28 ustawy o aktach stanu cywilnego.

Sąd Rejonowy stwierdził, że wnioskodawca jako wierzyciel jest osobą uprawnioną do wystąpienia o sprostowanie przedmiotowego aktu małżeństwa, jednak w realiach niniejszej sprawy brak było podstaw do sprostowania imienia (...) (J.) na (...) (J.). W sprawie nie zostały bowiem przedstawione wystarczające dowody uzasadniające sprostowanie aktu małżeństwa. Akt małżeństwa dotyczący J. W. został sporządzony przez Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w B. w dniu 19 kwietnia 1949 roku i zapisany pod nr (...). Zgodnie z obowiązującym wówczas prawem – art. 10 § 1 pkt 1 dekretu Prawo małżeńskie z dnia 25 września 1945 roku (Dz.U. Nr 48, poz. 270) przed przystąpieniem do zawarcia związku małżeńskiego przyszli małżonkowie obowiązani są przedstawić urzędnikowi stanu cywilnego dowód swej prawnej zdolności do wstąpienia w związek małżeński. Bez wątplenia więc akt małżeństwa został sporządzony w oparciu o dane wynikające z dokumentów przedstawionych przed dniem 19 kwietnia 1949 roku, którymi mogły być zarówno dowód osobisty lub też akt urodzenia. Natomiast z odpisu zupełnego aktu urodzenia J. W. wynika, że akt ten został odtworzony w dniu 22 maja 1967 roku na podstawie decyzji Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w B. Nr (...) z dnia 9 maja 1967 roku o odtworzeniu treści aktu urodzenia. Zgodnie z art. 21 dekretu z 8 czerwca 1955 roku - Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz.U. Nr 25, poz. 151 ze zm.), z którego w ust. 1 i 2 wynika: "1. W razie całkowitej lub częściowej utraty księgi stanu cywilnego organ nadzoru zarządza sporządzenie na podstawie dokumentów, o których mowa w art. 11 ust. 4, uwierzytelnionego odpisu księgi. 2. W razie całkowitej lub częściowej utraty księgi stanu cywilnego i odpisów (art. 11 ust. 4) prezydium powiatowej rady narodowej, rady narodowej miasta stanowiącego powiat lub dzielnicowej rady narodowej właściwej ze względu na miejsce sporządzenia aktu ustali na żądanie organu państwowego, na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu treść aktu na podstawie dowodów (np. dokumentów, zeznań wnioskodawcy, świadków-biegłych). Treść odtworzonego aktu wpisuje się do ksiąg stanu cywilnego".

Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w G. w piśmie z dnia 26 sierpnia 2015 roku złożonym zgodnie z zobowiązaniem Sądu wskazał, że zasobach archiwalnych USC brak jest akt zbiorowych, a zarazem brak ww. decyzji Prezydium (...). Sąd Rejonowy uznał, że nie sposób więc stwierdzić na jakich podstawach oparło się Prezydium (...) odtwarzając treść aktu urodzenia i czy dotyczy to tej samej osoby. Brak jest też danych na ten temat w Archiwum Państwowym w B.. Uczestnik P. J. nie złożył wyjaśnień w sprawie, pomimo prawidłowego wezwania, jednakże w sprawie II Ns 2115/14 toczącej się przed Sądem Rejonowym w B. zaprzeczył, by był synem W. J. (2) (k. 29 akt II Ns 2115/14). Ponadto ze sprawy II C 894/67 Sądu Powiatowego w B. bezsprzecznie wynika, że w dniu 02 czerwca 1967 roku, a więc już po sporządzeniu aktu urodzenia W. J. (2), W. J. (1) złożył pozew o rozwód i wyrokiem z dnia 20 lipca 1967 roku Sąd Powiatowy w B. rozwiązał związek małżeński W. J. (1). Wnioskodawca nie wykazał zatem w sposób nie budzący wątpliwości, by dane dotyczące imienia mężczyzny zawierającego małżeństwo zawarte w akcie małżeństwa Nr (...) były wadliwe, bądź nieprawdziwe, czy też zredagowane nieścisłe. Brak było w sprawie dostatecznych dowodów, które

pozwalaby na stwierdzenie, że imię (...) zostało wpisane błędnie. W związku z powyższym wniosek na podstawie art. 31 w/w ustawy podlegał oddaleniu.

W punkcie II sentencji postanowienia Sąd Rejonowy stwierdził, że w myśl art. 520 § 1 k.p.c. zainteresowani ponoszą koszty postępowania we własnym zakresie.

Apelację od tego postanowienia złożył wnioskodawca, zaskarżając je w całości. Zaskarżonemu postanowieniu zarzucił:

1. obrazę przepisów prawa materialnego, a to art. 31 ustawy z dnia 29 września 1986 roku - Prawo o aktach stanu cywilnego poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i błędne przyjęcie, że brak jest podstaw do sprostowania aktu stanu cywilnego - aktu małżeństwa nr (...) wydanego przez Urząd Stanu Cywilnego w B.;

2. naruszenie przepisów prawa procesowego, a to art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. przez sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, mającą wpływ na treść orzeczenia, polegającą na błędnym przyjęciu, że wnioskodawca nie wykazał, „by dane dotyczące imienia mężczyzny zawierającego małżeństwo zawarte w akcie małżeństwa Nr (...) były wadliwe”, podczas gdy wnioskodawca przedłożył akty stanu cywilnego, z których jednoznacznie wynika, że imię małżonka, tj. W. zostało w akcie małżeństwa wpisane błędnie, ponieważ małżonek nosił imię W..

Wskazując na powyższe zarzuty apelujący wnosil o zmianę zaskarżonego postanowienia i uwzględnienie złożonego wniosku o sprostowanie aktów stanu cywilnego oraz zasądzenie od uczestnika postępowania na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego za I i II instancję wg norm przepisanych.

SĄD OKRĘGOWY ZWAŻYŁ, CO NASTĘPUJE:

Apelacja zasługiwała na uwzględnienie.

Zgodzić należy się z apelującym, iż Sąd I instancji niezasadnie uznał, z naruszeniem przepisu art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., że materiał dowodowy zgromadzony w niniejszej sprawie nie dawał podstaw do sprostowania w akcie małżeństwa sporządzonym przez Urząd Stanu Cywilnego w B. w dniu 19 kwietnia 1949 roku i zapisanym pod numerem (...) imienia mężczyzny zawierającego małżeństwo (...) (J.) na (...) (J.).

Zaznaczyć zarazem należy, iż Sąd Rejonowy prawidłowo powołał regulację art. 31 ustawy z dnia 29 września 1986 roku - Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz.U.2011.212.1264 j.t.). Zgodnie z tym przepisem akt stanu cywilnego podlega sprostowaniu w razie błędnego lub nieścisłego jego zredagowania. Trafne jest spostrzeżenie, że sprostować można tylko to, co było błędne od początku, tj. w dacie sporządzenia aktu (ex tunc) oraz że z błędem w akcie stanu cywilnego mamy do czynienia wówczas, gdy w dacie jego sporządzenia pewien element jego treści wpisany został nieprawidłowo, tj. niezgodnie z prawdą obiektywną istniejącą w tej dacie, zaś z nieścisłością - gdy istniejący w akcie zapis nie oddaje w pełni obiektywnego stanu rzeczy, który istniał w chwili jego sporządzenia i podlegał wpisowi. Sprostowanie jest bowiem stwierdzeniem obiektywnie istniejącego pierwotnie stanu faktycznego, nie zaś kreowaniem nowego (Marian Filar, PiP.1990.10.116; glosa do uchwały SN z dnia 22 czerwca 1989 r., III CZP 37/89).

Ponowna analiza materiału dowodowego przez pryzmat zarzutów podniesionych przez apelującego skutkowałą uznaniem, iż nie można podzielić wątpliwości Sądu Rejonowego co do tożsamości osoby W. i W. J. (1). Trzeba bowiem stwierdzić, że zarówno w akcie urodzenia, jak i akcie małżeństwa, tożsama jest data urodzenia osoby, której dotyczy każdy ze sporządzonych aktów stanu cywilnego - (...) roku, miejsce urodzenia P., dane rodziców: ojciec J. J. (1) i matka K. z domu L.. Podobnie tożsame dane zawarte są w akcie zgonu W. J. (1) Nr (...) USC w B., brak jest tu jedynie danych dotyczących nazwiska rodowego matki spadkodawcy.

W odpisie zupełnym aktu małżeństwa Nr(...) USC w B., którego dotyczy wniosek o sprostowanie, we wzmiankach dodatkowych znajduje się adnotacja, iż Sąd Powiatowy w B. wyrokiem z dnia 20 lipca 1967 roku, sygn. akt II C 894/67 orzekł rozwiązanie przez rozwód małżeństwa zawartego pomiędzy W. J. (1) a Z. M.. Sąd I instancji dołączył akta tejże sprawy i dopuścił dowód z dokumentów w nich zawartych. Istotnie, w pozwie z dnia 2 czerwca 1967 roku jako powód został wskazany W. J. (1), nie zaś W.. Zauważyć należy, iż w żądaniu pozwu dotyczącym powierzenia wykonywania władzy rodzicielskiej nad dziećmi stron podany został m.in. syn P. J.. W punkcie 2 wyroku z dnia 20 lipca 1967 roku orzekającego rozwiązanie małżeństwa przez rozwód Sąd Powiatowy w B. uregulował kwestię władzy rodzicielskiej nad małoletnimi dziećmi stron: A., R., J. i P. J.. Nie może być wątpliwości, iż chodzi tu o uczestnika niniejszego postępowania P. J., urodzonego (...). W wyroku rozwodowym zostało wskazane imię powoda – W. J. (1), ale - co istotne - na karcie 17 akt sprawy II C 894/67 znajduje się podanie pozwanej Z. J. z dnia 4 grudnia 1967 roku o wydanie odpisu wyroku bądź zaświadczenia stwierdzającego rozwiązanie prawne jej związku małżeńskiego z W. J. (2). Zatem pismo Z. J. jednoznacznie świadczy o tym, że imię jej małżonka W. i W. było używane przez niego zamiennie, natomiast bez wątplenia chodzi o tę samą osobę. Tym samym Sąd Okręgowy uznał za zbyt daleko idące wątpliwości Sądu Rejonowego co do tego, czy akt urodzenia W. J. (2) oraz objęty wnioskiem o sprostowanie akt małżeństwa dotyczyć mogą tej samej osoby.

Jak wynika z odpisu zupełnego aktu urodzenia W. J. (2), akt ten został odtworzony w dniu 22 maja 1967 roku na podstawie decyzji Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w B. Nr (...) z dnia 9 maja 1967 roku o odtworzeniu treści aktu urodzenia. Sąd Rejonowy nie uwzględnił okoliczności, iż akt urodzenia, niezależnie od tego, że został odtworzony, jest aktem stanu cywilnego pierwotnym w stosunku do pochodnego od niego aktu małżeństwa. W konsekwencji, w ocenie Sądu Odwoławczego całokształt okoliczności przedmiotowej sprawy i zgromadzonych dowodów przemawiał za przyjęciem, że zaistniały podstawy do zastosowania normy art. 31 prawa o aktach stanu cywilnego i stwierdzenia, że przy sporządzeniu aktu małżeństwa Nr (...) zaistniała wada w postaci błędnie wpisanego imienia W. J. (2).

Sąd Okręgowy zmienił zatem zaskarżone postanowienie w punkcie I i sprostował akt małżeństwa W. J. (1) i Z. M. sporządzony w Urzędzie Stanu Cywilnego w B. pod numerem (...) dnia 19 kwietnia 1949 roku w ten sposób, że w danych dotyczących osób zawierających małżeństwo w rubryce „Imię (imiona)” mężczyzny w miejsce błędnie wpisanego imienia (...) nakazał wpisać imię (...).

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w z art. 13 § 2 k.p.c. orzeczono jak w sentencji.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na mocy art. 520 § 2 k.p.c. Z uwagi na sprzeczność interesów wnioskodawcy i uczestnika zasądzono od uczestnika postępowania P. J. na rzecz wnioskodawcy (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. kwotę 130 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego, w tym kwotę 40 zł tytułem zwrotu opłaty od apelacji i kwotę 90 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego. Ich wysokość ustalono w oparciu o § 6a ust. 1 pkt 7 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U.2013. 409 j.t.). Wskazać należy, iż w niniejszej sprawie nie znajdują zastosowania przepisy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2015.1804), z uwagi na treść przepisu przejściowego w postaci § 21 rozporządzenia, zgodnie z którym do spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie rozporządzenia (tj. 1 stycznia 2016 r.) stosuje się przepisy dotychczasowe do czasu zakończenia postępowania w danej instancji.

Zauważyć ponadto należy, iż w postępowaniu przed Sądem Rejonowym wnioskodawca nie zgłaszał wniosku o zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania, co rodziło skutki z art. 109 § 1 k.p.c.